

TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN SANATÇI-ALICI BULUŞMASINDAKİ ETKİSİ¹

THE EFFECT OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENTS IN THE ARTIST-RECEIVER MEETING

Öğr. Gör. Murat SARI

Bartın Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Bartın / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-7391-2241

Prof. Dr. Adnan TEPECİK

Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel İletişim Tasarım Programı, Ankara / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0002-5444-5967

ÖZET

Yapılan bu çalışma ile her geçen gün gündelik hayatı ve toplum yaşamını değiştirerek yeni bir forma sokan teknolojinin sanat üzerindeki etkilerine kısaca değinilerek, günümüz sanatının en son trendi olan, sanal galerilere ya da “e-galeriler” diye adlandırılan, internet üzerinden sanat eserlerinin sergilenme konsepti ile geleneksel sanat galerileri arasındaki farklar üzerinde durulmuş, buradan yola çıkılarak sanat sunucusu, sanat alıcısı ve sanat galerisi sahipleri üzerinde yapılan anket ve sonuçlarına yer verilmiştir. 837 kişi ile anket uygulaması yapılarak konu ile ilgili faktörlerin ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Ortaya çıkan bu faktörlerin analizleri de göstermiştir ki, sanal galerilere geçişle yaşanan bu süreç sanatta var olan sanat galerileri kültürünü yok olmayla karşı karşıya getirirken, 21. yüzyılın sanatçı-alıcı buluşmasını farklı ve sanal bir ortama taşımaya başlamıştır. Gerek çalışma sonuçları, gerekse günümüzde yaşanan gelişmeler, teknoloji devrinin sanatı da sanal bir devrime sokmakta olduğunu ve geleceğin sanat ortamları olarak sanal ortamların, bienallerin, trienallerin, sergi salonlarının yerlerini aldığı, sanatın kısmen ticarileşmeye başladığı, kısmen de özgürleştiği ve daha fazla sanat alıcısına ulaşabilme yeteneği kazandığı sonucu çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Sanat, Sanal Galeriler, Sanat Galerileri

ABSTRACT

With this study, with the concept of exhibiting art Works on the internet, which is called the e-galleries or virtual galleries, which is the latest trend of today's art, by briefly touching on the effects of technology that changes daily life and society life into a new form. The differences between the traditional art galleries are emphasized, and the survey and the results of the art presenter, art buyer and art gallery owners are mentioned. A questionnaire was applied to 837 people and the related factors were identified. The analysis of these factors showed that the process of transitioning to virtual galleries brought the culture of art galleries to the extinction and started to bring the artist-receiver meeting of the 21st century into a different and virtual environment. Both the results of the study and the developments that are taking place today, the transfer of technology into a virtual revolution and the future of the virtual environments, biennials, triennials, exhibition halls, art partly commenced commercialization, partly liberated and the ability to reach more art buyers won.

Key Words: Technology, Art, Virtual Galleries, Art Galleries

¹ Bu makale Murat Sarı tarafından yazılan ve Prof. Dr. Adnan TEPECİK danışmanlığında yürütülen “Gelişen Teknoloji ile Birlikte Değişen Sanatçı-Alıcı Buluşması” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Genel kültür bilgisi, bir insanın doğumundan itibaren ölene kadar, tüm yaşamı süresince almış olduğu bilim, teknik, sanat ve kültür konularındaki bilgilerinin tümüdür (Tepecik, 2002: 75). Toplum yaşamının en önemli ve hayati unsurlarından birisi olan kültür, sanatla ve sanat eserlerinde yaratılan üslup, ifade, tema gibi kavramlarla şekillenir. Bu açıdan bakıldığında sanatı, toplum yaşamının vazgeçilmez bir unsuru ve kültürel öğeleri besleyen, toplum yaşamını etkileyen bir prensip olarak görebiliriz. Nasıl ki her toplumun kendine özgü bir dini, sosyal yaşayış şekli, ananeleri var ise, aynı şekilde her toplum kendine özgü bir sanat anlayışına, estetik yargı değerlerine ve tasarım unsurlarına sahiptir.

Toplum hayatını etkileyen her unsur sanatı da yakından ilgilendirir. Toplumun sahip olduğu normlar, inanışlar ve sosyal yaşamı düzenleyen diğer sözlü kurallar sanatı da yakından ilgilendirir. Örneğin din öğesinin toplumlara göre farklılık göstermesi nedeni ile o toplumların sanatları da etkilenmiş, sahip oldukları tinsel unsurlara göre şekillenmiştir. Hıristiyan inancının hüküm sürdüğü İtalya, Fransa gibi şehirlerde Rönesans'a zemin hazırlayan resimlerin çoğunluğu İsa ve Kutsal Meryem'i konu edinir. Dönemin en ünlü eserleri kilise freskleri, resim ve tuvalleridir. Resmetmenin dinen yasak kabul edildiği İslam ülkelerinde ise Hat Sanatına ya da Minyatür Sanatına yönelinmiştir. İlkel toplumlardan günümüz toplumlarına, bu gibi örnekleri arttırmak mümkündür.

Toplumunu etkileyen ve dolayısı ile sanatı da etkileyen en önemli unsurlardan birisi de, günümüzde baş döndürücü bir hızla gelişmekte olan teknoloji kavramıdır. Teknoloji günümüz yaşam biçimleri içinde kültürden sanata kadar tüm değer yapılarında etkili bir araçtır. Günümüz bireyselliğinin kontrol edilmesinde de etkili olan teknoloji gerek avantajları gerek dezavantajları ile neredeyse tüm toplumsal yapılarda varlık göstermektedir. Teknoloji günlük hayatta yaşamı kolaylaştırıcı, düzenleyici iken bilimsel ve sanatsal alana etkisi ile de farklı söylemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır denilebilir (Türkmenoğlu, 2014: 87).

Yaşamımızın her alanına girerek tüm normların değişmesini başlatan bir unsur olan teknoloji, gerek sağladığı imkân ve kolaylıklarla, gerekse yanlış ve yoz bir biçimde kullanımı nedeni ile toplum ve sanat üzerinde hem olumlu, hem de olumsuz etkiler bırakmaktadır. Gündelik hayatın kolaylaşması, araç, alet-edevat temininin ucuzlaması, iş gücü gereksiniminin azalması, hızlı ve kolay iletişim kurma gibi faydalarının yanında teknoloji, beraberinde getirdiği iletişim devrimi ile küreselleşme ve tekilleşme yolu ile kültürlerin yok olmasına, bireylerin giderek sanal bir dünyaya kaymasına neden olmuştur. Söz gelimi internetten Çin deki bir arkadaşı ile konuşan bir birey, yan dairesinde yaşayan kişilerin simalarını dahi bilmemektedir. Komşuluk ilişkileri, toplumsal dayanışma gibi toplu yaşamın pek çok kültürel öğesi yok olmaya yüz tutmuştur. Küreselleşme ile tekilleşen bireyler, öz kimliklerini kaybetmeye başlamıştır. Söz gelimi Filistin'de irtifada da taş atan Filistinli genç ile ona karşılık veren İsraili genç aynı marka kot pantolon giymektedir. Kola içeceği Arabistan'da iftar sofrasını, Newyork'ta Noel yortusu yemek masasını süslemektedir.

Bilimsel ve teknolojik alanda kaydedilen gelişmeler, kitle iletişim teknolojisindeki ilerlemeler, sosyal ağlar ve özellikle insanların internet sayesinde herhangi bir konuyla ilgili bilginin kaynağına bir tuşla ulaşabilmesi, bilgisayarların elektronik aygıtların tüm dünya çapında yaygın olarak kullanılması, bilginin ve sanatın dijital teknolojilerin vasıtasıyla kültürlerarası ortamlara hızla aktarılabilmesi günümüzde bilişim çağı olarak adlandırılmaktadır. Bunun sonucunda neredeyse uluslararası sınırlar ortadan kalkmıştır denilebilir (Çokokumuş, 2012: 52).

Kaybolmaya yüz tutmuş bu kültürel öğeler ve sosyal yaşam normları sanatı da etkilemeye başlamıştır. Sanatsal unsurların bir birine benzemeye başladığı, sanat eserlerinin kopyalarının her yere yayıldığı bir ortamda, sanatın daha çok alıcıya ulaşabilmesi, sanatçının kolay ve ucuz ekipman edinmesi ve bunları sergilemek için uygun ortamı rahatça bulabilmesinin yanında, bir zamanların sanat kültürü öğesi olan sanat galerileri ve bu galerilerle birlikte yaşatılan sanatçı-alıcı buluşması değerleri de yok olmaya yüz tutmuştur. Şık kıyafetlerin giyildiği, mitite köfteli açılış kokteyllerinin yapıldığı, sanat eserlerinin birebir görülme imkânının olduğu sanat galerileri azalmış, bunların yerini internet üzerinden yayınlanan sanal galeriler ya da "e-galeriler" almaya başlamıştır. Artık şık kıyafetler yerine pijamasını giyen sanat alıcısı, elinde kahvesi küçücük bir kutu içerisine sıkışmış resimleri dijital ortamda seçerek, kredi kartı numarasını girerek sahip olmaktadır. Sanatçı ile yapılan söyleşiler yerini e-maileşmeye bırakmıştır. Teknolojinin sanata olan gerek katkıları, gerekse sanattan aldıkları daha çok farklı şekillerde

örneklendirilebilir. Bu çalışmada daha çok, yukarıda belirtmiş olduğumuz sanat galerileri kültürünün yok olması üzerinde durulmuştur.

2. SANAT VE SANATIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Sanat, belli kalıplar içine konulamayan ve estetik olan insan duygularını, fikirlerini ve hayallerini çeşitli şekillerde çeşitli boyutlarda gerçekleştirme, dışa vurma ve varetme çabasıdır (Kutup, 2010: 10).

Sanatın kesin bir tanımını yapmak mümkün değildir, çünkü subjektif (öznel) bir kavramdır ve dünya üzerinde yaşayan tüm insanlara göre farklı tanımlar yapmak mümkündür. En basit tanımıyla sanat; İnsanın bir biçim yaratma yetisidir denilebilir. Sanat bilimciler ve sanat tarihi uzmanlarının da kendi anlayışlarına göre yapmış oldukları birçok tanım mevcuttur. Bazı tanımlara göre, sanat insanın kendini tanımasıdır (Tepecik, 2002: 7).

Sanat sözcüğü genellikle plastik veya görsel dediğimiz sanatlar için kullanılır. Aslında edebiyat ve müzik sanatlarını da kapsar. Bütün bu sanatların kullandıkları malzemeler farklı olmasına rağmen, ortak özellikleri vardır. Schopenhauer bütün sanatlarda müzik olma isteği olduğunu söylerken, müziğin soyut özelliğini vurgulamak istemiştir. Çünkü müzikte dinleyici ile sanatçı arasında başka bir ifade aracı yoktur. Sanatçı doğrudan doğruya dinleyiciye ulaşır. Oysa ressam çevresinde gördüğü dünya ile kendini anlatmaya çalışır. Şair güncel yaşamımızdaki sözcükleri kullanır. Mimar sanatını başka işler için yararlı olan binalarla ifade eder. Sadece besteci kendi sanat eserini yaratabilir. Ancak tüm bu sanatların ortak özellikleri vardır. Hoşa gitmek, beğenilmek isteğidir. Bu isteğe bağlı olarak sanatın en basit tanımı "Hoşa giden biçimler yaratma çabası" olarak yapılabilir (Ersoy, 2002:2).

Sanat, sanatçı ile izleyen arasında, toplumlar arasında ve bunların da ötesinde çağlar arasında bir iletişimdir. Sanat, folklor gibi yerel değerlerle sınırlı kalamıyor. Kalırsa da anıtsal değerlere ulaşmıyor. Avrupa Barok sanatının İtalya, İspanya ve Orta Avrupa'dan Rusya içlerine ve hatta Güney Amerika'ya kadar uzanması, sanat kültürünün sınırlar aşan etki gücünü açıklar (Turani, 2010: 45). Sanat, sezgilere, hayal gücünü dayanan, insanın sistemli ve iradeli çalışmasıdır. Sanat, yaşmaktır ve insan bilincini yeniden düzenleyebilecek kazanımları sağlayan ve bu sayede duygu birliği oluşturan; gücü ve insanın yaratıcı yönünü teşvik eden farklı bir etkinliktir (Şişman, 2011; Mercin, 2009).

Sanat, en kaba anlamıyla, yaratıcılığın ve/veya hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır. Sanat bir etkinliğin gerçekleştirilmesi veya belli bir işin yapılmasıyla ilgili yöntem, bilgi ve kuralların tümüdür. Aynı zamanda sanat bir işi belli bir estetik duyguyu yansıtacak bir biçimde gerçekleştirme tarzı. Doğada olmayan bir şeyi yaratma amacına yönelmiş rasyonel faaliyettir (Tansuğ, 1999: 53). Sanat eserlerinin yaratılmasını mümkün kılan doğal yeteneğe dayalı ya da deneyim yoluyla kazanılmış beceri ya da ustalık. Birtakım fiziki araçları, arzu edilen sonuçlara ulaşmak üzere, sezgi ya da bilgi yoluyla öğrenilen estetik ilkelere göre, amaçlı ve sistematik bir biçimde kullanma yeteneğidir (Artut, 2001: 19). Sanat; insanlığın tarihi kadar eski bir kavramdır. Tarihsel süreç içinde her toplumun kendine özgü sanatı oluşmuştur. Nerede bir insan topluluğu varsa, orada yaşamı gerekli kılan maddi hayatın yanı sıra sezginin, bilinçaltının, içgüdüsellik bir etkisi olarak sanat etkinlik olarak kendini gösterir (Artut, 2001: 19).

Sanatın tarihsel evrimini inceleyen bir akademik disiplin olarak sanat tarihi 19.yüzyıl Almanya'sında ortaya çıkar. Almanya'daki ilk "Kunstgeschichte" (sanat tarihi) kürsüsü Berlin Üniversitesi'nde 1844 yılında kuruldu. 20. yüzyıl içinde tüm dünya üniversiteleri bu alanda eğitim ve araştırmalara başladılar. Bilimsel bir disiplin olarak çok geç ortaya çıkmakla birlikte, daha Antikite'de bile sanatın tarihiyle ilgilenildiği bilinir. Plinius; Doğa Tarihinde kendisinden eski kaynaklara dayanarak resim ve heykel tarihinden söz etmiştir. Rönesans bu ilgiyi yeniden canlandırdı. Örneğin, Vasari sanatçıların yaşamları üzerine yazdığı kitabında "üslupların kökenlerini ve nedenleriyle neden geliştiklerini ya da çöktüklerini araştırmayı" amaçladığını yazıyordu. Sonraki dönemlerde de Vasari'nin izinden gidenler tüm Avrupa'da bu alanda ürünler verdiler. Sanat tarihinin bilimsel bir disiplin haline gelişinde önemli bir adım Winckelmann tarafından atıldı. Winckelmann "Geschichte der Kunst des Altertums" (Eski Çağ Sanatı Tarihi) adlı ünlü kitabında resim ve heykeli ulusal ruhun en yüce ifadesi sayarak kendisinden sonrakileri etkiledi ve bu etkileri sanatın dışında felsefe alanına dek (örneğin, Hegel'e) uzandı (Sözen ve Tanyeli,1992: 69).

Her medeniyet çağı, kendine özgü bir sanat yaratır ve bu sanat hiçbir zaman aynı olarak, değişmeden yeniden doğmaz. Geçmiş yüzyılların sanat ilkelerini canlandırmaya çalışmak, ölü doğmuş yapıtların ortaya çıkmasını sağlamaktan başka bir işe yaramaz. Örneğin plastik alanda eski Yunanlıların hissetme tarzlarını ve esprisini kendimizde duyup canlandırmak olanaksızdır. 20 yy. sanat tarihinin yazılımını önemli ölçüde etkileyen teori ve yöntemler gerçekleştirilmiştir. Başlangıçta bu alanda Wölffin etkili olmuştur. Bunların dışında Warburg ve Dilthey' den de söz edilebilir (Gombrich, 1999: 186).

Uygurlik tarihi, insanlık tarihinin geniş bir zaman dilimini kapsamaktadır. İlk insanın ortaya çıkışından başta Avrupa olmak üzere Mezopotamya'daki, Akdeniz çevresindeki ve Doğu Asya'daki büyük uygarlıkların yaratılması uzun bir süreyi gerektirmiştir. Bu uzun dönem boyunca, güçlü hükümdarların ve yetenekli komutanların önderliğindeki savaşçı uluslar, yükselerek çevrelerindeki topluluklara egemen olmuşlar, daha sonra güçlerini yitirmişlerdir. Yine bu dönemde bilim ve teknoloji, sanat, din ve felsefede büyük gelişmeler görülmüştür. Bugün, Arkeolog, Antropolog ve diğer bilim adamlarının kolektif çalışmalarıyla uygarlık tarihi hakkında yeni teknolojik, bilimsel araştırmalarla geçmişe yönelik daha sağlıklı tespitler yapılabilmektedir (Artut, 2001: 22).

3. TEKNOLOJİ VE SANAT İLİŞKİSİ

Teknoloji, Yunanca τέχνη (sanat) ve λογία (bilmek) sözcüklerinin birleşimlerinden oluşmuştur. İnsanoğlunun gereklerine uygun yardımcı alet ve araçların yapılması ya da üretilmesi için gerekli bilgi ve yetenektir. Teknoloji ayrıca, bir sanayi dalıyla ilgili üretim yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgidir.

Teknoloji günümüz yaşam biçimleri içinde kültürden sanata kadar tüm değer yapılarında etkili bir araçtır. Günümüz bireyselliğinin kontrol edilmesinde de etkili olan teknoloji gerek avantajları gerek dezavantajları ile neredeyse tüm toplumsal yapılarda varlık göstermektedir. Teknoloji günlük hayatta yaşamı kolaylaştırıcı, düzenleyici iken bilimsel ve sanatsal olana etkisi ile de farklı söylemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır denilebilir (Türkmenoğlu, 2014: 87).

Bütün dünya teknolojik devrimin getirdiği olanaklar tarafından kuşatılmıştır. Bundan on yıl önce bilgisayar teknolojisinden yararlanabilmek oldukça sınırlıydı. Bugün ise neredeyse hiçbir kurum bilgisayarsız çalışamaz durumdadır. Hemen, hemen her gün dünya borsa ve bankalarında trilyona yakın dolar işlem görmektedir. Global finans, elektronik ticaret-internet, iletişim ve medya etki ve etkinlikleri milyonlarca insana yeni anlayış ve yaşam biçimlerini de beraberinde getirmektedir. Geleceği belirleyen bu değişim güçleri ulusal sınırlarda durmuyor, geleneklere bağlı kalmıyor, hiçbir kişiyi ya da ülkeyi durup beklemiyor. Eskiden sanat derslerinin daha etkin ve kalıcılığının sağlanılmasında kullanılan Teyp, Fotoğraf, Projeksiyon, Episkop, 8mm'lik Filmler, Slâyt Makineleri Video ve Tepegöz'ün yanı sıra artık oldukça çeşitli grafiksel paket (yazım, çizim ve boyama) programları geliştirilmiştir. Örneğin tarayıcı (scanner) veya dijital fotoğraf makinesi (dijital kamera) yardımıyla ekrana aktarılan bir resim üzerinde renklendirme, (yaklaşık 16 milyon renk türevi) büyütme küçültme, uzatma, genişletme, ekleme ve çeşitli deformasyon ve sesleme işlemleri yapılabilmekte ve bu alandaki değişim ve gelişmeler büyük bir hızla ilerlemektedir (Artut, 2001: 119).

İçinde bulunulan bilgi çağının en belirgin özellikleri arasında bilim, hızlı teknolojik değişimler ve küreselleşme sayılabilir. Üretimde sermaye "bilgi" olmuş, elektrik enerjisinin yerini nükleer enerji almış ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, "ulaşım-erişim" daha kolaylaşmıştır. Artan nüfus ve gereksinimlere cevap verebilmek için, her konuda, büyük kitlelerle iletişim kurma gereği doğmuştur. Bu kitlelerle ucuz ve etkili iletişim kurabilmenin önemli yollarından biri olarak, yeni iletişim teknolojilerinin kullanılması gündeme gelmiştir. İçinde bulunulan çağa iletişim çağı denmesinin ana nedenlerinden biri de, iletişim teknolojisindeki yeniliklerin günlük yaşama hızla girmesidir (Karasar, 2004: 117).

Günümüzde, genel görsel iletişim olanaklarının hızla gelişmesinin yanı sıra sanatın görsel, teknolojik dil ve olanaklarında da büyük gelişmeler görülmektedir. Dolayısıyla bilgisayar teknolojisi ile zengin bir sanatsal tasarım ve iletişime yönelik açılımlar gerçekleşmiştir (Artut, 2001: 119). Birey bilgisayarı kullanarak verileri-bilgileri bir kütüphanede, bir CD veya diskette yedekleyebilir, saklayabilir. Veya yedeklenen grafiksel çalışmalardan-resimlerden biri seçilir, bunlar bir araya getirilerek yeni resim ve kompozisyonlar yaratılabilir. Resimlerin renkleri, biçimleri, hacimleri değiştirilebilir, parçalara

ayrılabilir, büyütülüp küçültülebilir, silinebilir veya tekrar yerine koyulabilir (Leshin, Pollock ve Regiluth, 1992). Çünkü bu güçler kaçınılmaz bir evrensellik niteliğini taşımaktadır.

4. ARAŞTIRMANIN MATERYAL VE YÖNTEMİ

4.1. Araştırmanın Amacı, Problem Cümlesi ve Hipotezler

Her geçen gün gündelik hayatımızın bir parçası olan ve giderek tüm yaşantımızı ele geçirmeye başlayan teknoloji kavramı, beraberinde bir takım geleneksel, kültürel ve ideolojik değişimleri de getirmiştir. Toplumun hemen her kesiminde yoğun şekilde yaşanan ve etkisini göstermekte olan bu değişimden şüphesiz toplumun olmazsa olmazı olan sanatta etkilenmektedir. Sanatın bazı temel konseptleri (kavram), kullanılan ekipmanlar, seçilen unsurlar ve bu unsurların işleniş biçimleri, sanattaki eğilimler ve sanatın alıcısı ile bulunduğu ortamlar da giderek farklılaşmaktadır.

Klasik sanattan modern sanata geçişin bir üst evresi olarak görebileceğimiz ve modern sanattan bilişim dönemi sanata geçiş olarak adlandırabileceğimiz bu geçişte, sanatçı-alıcı buluşmasının iyi değerlendirilerek, bu buluşmanın sağlandığı ortamların özelliklerinin belirlenmesi, sanatsal içeriğin bu buluşmada en verimli şekilde kullanılmasına olanak verecektir. Öte yandan bu geçiş sürecinin belirlenmesi ve derecelendirilmesi sayesinde, sanatın geleceğine dair bir takım öngörülerde bulunabilme imkânı elde edilebilir.

Çalışmada incelenen ana problem; gelişen teknoloji ile değişen sanatçı-alıcı buluşması ne ölçüdedir ve bu değişimin sanat açısından yararları ne ölçüdedir? şeklindedir. Çalışmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

1. Sanatçı-alıcı buluşması hangi ortamda daha etkilidir?
2. Sanatçı-alıcı buluşmasının sanal ortama taşınmasında ne gibi kültürel öğeler yok olmaktadır?
3. Sanatçı-alıcı buluşmasının sanal ortama taşınmasının ne gibi faydaları vardır?
4. Sanatçı-alıcı buluşmasının sanal ortama taşınmasının ne gibi zararları vardır?

Bu problem cümleleri üzerinde durularak aşağıdaki hipotezler kurulmuş ve bu hipotezler anket çalışmaları ile araştırılmıştır.

H1; Gelişen teknoloji sanatçı-alıcı buluşmasında kültürel kayba yol açmaktadır.

H2; Gelişen teknoloji ile birlikte sanatçı-alıcı buluşması daha sanal bir nitelik kazanmaktadır.

H3; Sanatçı-alıcı buluşmasındaki bu değişim –e-galerilere geçiş- beraberinde bazı avantajlar da sağlamaktadır.

4.2. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Yapılan çalışmada, gelişen teknoloji ile birlikte değişen sanatçı-alıcı buluşmasının niteliklerinin belirlenmesinde kullanılan ankette şu varsayımlardan yararlanılmıştır;

1. Ankete katılan katılımcıların verdikleri yanıtlar onların gerçek algılarını yansıtmaktadır.
2. Araştırmada örneklem alınan denekler evreni yeterince temsil etmektedir.
3. Araştırmaya katılan denekler anketlere istekle cevap vermişlerdir.
4. Araştırma yöntemine uygun olarak elde edilen verileri test etmek için seçilen istatistikî teknikler araştırmaya uygun olarak seçilmiştir.
5. Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından yeterlidir.

Araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçlar araştırmaya katılanların görüşleri ile sınırlıdır.

4.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Verilerin toplanmasında ve değerlendirilmesinde sosyal bilimlerde anket yöntemi kullanılmış olup, konu ile ilgili daha önce yapılmış gerek yurt içi, gerekse yurtdışı benzer çalışmaya rastlanmaması sebebi ile anket soruları araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Soruların hazırlanması ve değerlendirilmesinde

sosyal bilimlerde anket hazırlama yöntemine başvurulmuş olup, benzer bir örnek olan fakat farklı bir alanda yapılan Fombrun'un kurumsal itibar anketi örnek şablon olarak seçilmiştir.

Sosyal bilimlerde anket hazırlama yöntemlerine dayanılarak, random spin modeli ile seçilmiş olan çalışma evreni, genel özellikleri ile tümevarım yaklaşımına olanak verebilecek şekilde, Erzurum, İstanbul, Denizli, Antalya, Kütahya ve Burdur'da bulunan üniversitelerde çoğunluğu öğrenci 837 kişiden oluşmaktadır.

Gelişen Teknoloji ile değişen sanatçı-alıcı buluşmasının niteliklerini araştırmak için hazırlanan anketin birinci bölümünde ankete katılan katılımcıların demografik özellikleri, ikinci bölümde konu ile ilgili görüşlerini ölçmeyi amaçlayan ifadelerden oluşan anket kullanılmıştır.

Veri toplama aşaması; araştırma, anketlerin dağıtılması ve uygulanması bizzat araştırmacı tarafından okullarda gerçekleştirilmiştir. Ankette demografik özelliklerin belirlenmesinin ardından, konu ile ilgili daha önce yapılmış herhangi bir çalışma olmaması nedeni ile Fombrun'un kurumsal itibar ölçeği ve sorularına paralel olarak sorular hazırlanmıştır.

4.4. Verilerin Analizi

Gelişen Teknoloji ile değişen sanatçı-alıcı bulunmasının niteliklerini araştırmak için hazırlanan anket puanlanarak bilgisayara girişi yapılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesi bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada, araştırma grubunu oluşturan katılımcıların demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Anket sorularına beş seçmeli cevap verilmesi istenmiştir. Verilen cevaplar "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Hiç Katılmıyorum" şeklinde cevaplandırılmıştır. Değerlendirmede ise soruların etki değerlerine göre 1'den 5'e kadar numaralar verilmiştir. Puanlama işlemi yukarıdaki sırayı takip etmiş olup, Tamamen Katılıyorum için 5, Katılıyorum cevabı için 4, Kararsızım için 3, Katılmıyorum için 2 ve Hiç Katılmıyorum cevabı için 1 puan verilmiştir. Puanlama değerlendirmesinde 40 ile 100 arasında puan alan öncül soru kabul edilirken, bu değerler dışında kalan öncüller reddedilmiştir.

Yapılan ankette kontrol grubu olarak seçilen otuz kişi üzerinde aynı anket bir hafta ara ile tekrar uygulanarak, verilen cevaplara göre aynı kişinin aynı sorulara cevap verme frekans analizi yapılarak, anketin geçerlilik ve güvenilirliği gösterilmiştir.

Ankette araştırma grubu sorularından random spin modeline göre seçilmiş olan bazı sorular da tersine ifade içermekte olup, anket geçerliliğini ve güvenliğini sağlamak üzere değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğinin saptanmasında Cronbach α değeri kullanılmıştır ve sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Değişkenlerin Güvenilirlik Göstergeleri

DEĞİŞKENLER	SORU SAYISI	CRONBACH ALFA KATSAYILARI (α)
Sanal Galeri Değerlendirmeleri	5	0,8728
Sanat Galeri Değerlendirmeleri	5	0,8106
Teknoloji Algısı	5	0,9427
Kültür Algısı	6	0,8277

Tablo 1'de görüleceği üzere teknoloji algısı ve sanal galerilere bakış algılarından her birinin Alfa güvenilirlikleri ayrı ayrı hesaplanmış ve tüm güvenilirliklerin literatür de kabul gören 0.70'lik Cronbach α düzeyinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

5. BULGULAR

Araştırmaya katılan katılımcıların illere ve cinsiyetlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Araştırmada galeri sahiplerine ulaşımın az olması, ülkemizde sanat galerilerinin ne denli az olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Katılımcıların İllere ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı

İl	Sanat Alıcısı		Sanat Sunucusu		Galeri Sahibi		Toplam
	Bay	Bayan	Bay	Bayan	Bay	Bayan	
İstanbul	47	34	6	15	8		110
Antalya	25	36	6	26	2		95
Kütahya	72	103	29	63	3		270
Erzurum	66	28					94
Burdur	60	88	20	26			194
Denizli	23	42	5	4			74
Toplam	293	331	66	134	13		837

Tablo 2 incelendiğinde, İstanbul ilindeki katılımcılardan 47 bay ve 34 bayan olmak üzere 81 kişi sanat alıcısı, 6 sı bay ve 15'i bayan olmak üzere 21 sanat sunucusu ve 8 adet bay galeri sahibi ve toplamda 110 kişi araştırmaya konu olmuştur.

Antalya ilinden katılan 95 katılımcının 33 'ü erkek olup, bunların 25'i sanat alıcısı, 6'sı sanat sunucusu ve 2'si sanat galerisi sahibidir. Geriye kalan 62 bayan katılımcının 36'sı kendilerini sanat alıcısı olarak nitelendirirken, 26'sı ise sanat sunucusu kategorisindedir. Kütahya ilindeki katılımcıların 104'ü erkek olup, bunların 72'si sanat alıcısı, 29'u sanat sunucusu ve 3'ü galeri sahibidir. Kalan 166 bayan katılımcının 103'ü sanat alıcısı ve 63'ü sanat sunucusu kategorisindedir. Erzurum ilinde sadece sanat alıcısı kategorisinde bir katılım söz konusu olup, bunların 66'sı erkek ve 28'i bayandır. Burdur ilinde araştırmaya katılan 194 katılımcıdan 80'i erkek olup, bunların 60'ı sanat alıcısı ve 20'si sanat sunucusudur. Kalan 114 bayan katılımcının ise 88'i sanat alıcısı kategorisinde iken, 26'sı kendilerini sanat sunucusu olarak nitelendirmiştir. Denizli'den katılan 28 erkek katılımcının 23'ü sanat alıcısı, 5'i sanat sunucusudur. 46 bayan katılımcının ise sadece 4'ü sanat sunucusu olarak nitelendirilirken, kalan 42 bayan sanat alıcısı konumundadır.

Aşağıdaki tabloda, katılımcıların yaşlara göre dağılımları verilmiştir. Araştırmanın genelinin üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olması, 21 ve altı yaş grubu ile 22-30 yaş grubu arasındaki katılımcı sayısının yüksek çıkmasına neden olmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların İllere ve Yaşlarına Göre Dağılımları

İl	21 ve altı Yaş	22-30 Arası	31-40 Arası	41-51 Arası	51 ve üstü yaş	TOPLAM
İstanbul	8	39	32	13	6	98
Antalya	4	49	19	6	15	93
Kütahya	69	137	37	16	4	263
Erzurum	40	53	1			94
Burdur	110	75	5		1	191
Denizli	61	13				74
TOPLAM	292	366	94	35	26	813

Tablo 3 incelendiğinde araştırmacılarından 292 kişi 21 ve altı yaşa sahip olduklarını, 366 kişi 22-30 arası yaşa sahip olduklarını, 94 kişi 31-40 yaş grubu arasında olduklarını, 35 kişi 41-51 yaş grubu arasında olduklarını ve 26 kişi de 51 yaş ile bunun üzerinde olduklarını belirtmişlerdir. 51 ve üstü yaş grubuna dâhil olan katılımcılar daha çok sanat sunucuları ve galeri sahipleridir.

Aşağıdaki tabloda, illere göre katılımcıların eğitim durumlarının dağılımları verilmiştir. Yine benzer şekilde araştırmanın üniversite öğrencileri üzerine odaklanması nedeni ile Üniversite-Y.Lisans grubunda daha fazla katılımcı gözlemlenmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların İllere ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

İl	İlköğretim	Lise	Üniversite- Y.Lisans	Doktora ve Üz.	TOPLAM
İstanbul	10	12	70	10	102
Antalya	3	16	71	2	92
Kütahya	16	54	193	6	269
Erzurum			92	2	94
Burdur		8	181	5	194
Denizli			74		74
TOPLAM	29	90	681	25	825

Tablo 4 incelendiğinde, İlköğretim mezunu 29 kişi olup, bunların 10'u İstanbul ilinden, 3'ü Antalya ilinden ve 16'sı Kütahya ilindedir. 90 kişilik Lise mezunu grubun 12'si İstanbul ilinden, 16'sı Antalya, 54'ü Kütahya ve 8'i Burdur ilindedir. Katılımın en çok olduğu ve 681 kişiyi kapsayan Üniversite-Y.Lisans grubunda ise katılımcıların 70'i İstanbul, 71'i Antalya, 193'ü Kütahya, 92'si Erzurum, 181'i Burdur ve 74'ü Denizli ilinden katılmıştır. 25 kişinin oluşturduğu doktora ve üzeri grubunda ise 10 adet İstanbul'dan, 2 adet Antalya'dan, 6 adet Kütahya'dan, 2 adet Erzurum'dan ve 5 adet Burdur'dan gelen ankette katılımcılar bu seçeneği işaretlemişlerdir.

Aşağıdaki tabloda katılımcıların aylık gelirlerine ve illere göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun üniversite öğrencisi olması nedeni ile düşük gelir gruplarında yığılma olurken, dikkat çeken diğer nokta, İstanbul ve Antalya gibi yaşam standartlarının pahalı olduğu şehirlere nazaran Burdur ve Erzurum gibi şehirlerde bu oranlar düşmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların İllere ve Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

İl	300TL ve altı	301-750TL	751- 1000TL	1001- 1300TL	1301TL ve üzeri	TOPLAM
İstanbul	1	5	19	30	50	105
Antalya	1	6	12	31	40	90
Kütahya	2	55	90	65	53	265
Erzurum	3	20	33	18	18	92
Burdur	21	56	48	32	29	186
Denizli		5	30	31	6	72
TOPLAM	28	147	232	207	196	810

Tablo 5 incelendiğinde, aylık gelir sorusunu yanıtlayan 810 kişiden 28'inin aylık geliri 300TL ve altında iken, 147 kişinin 301-750TL arası, 232 kişinin 751-1000TL arası, 207 kişinin 1001-1300TL arası ve 196 kişinin 1301TL ve üzeri aylık gelire sahip oldukları görülmektedir.

Katılımcıların ilgilendikleri sanat dallarının illere göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir. Katılımcıların büyükçe bir kısmı resim sanat dalı ile ilgilendiklerini belirtirken, ilginç bir şekilde, 279 kişi hiçbir sanat dalı ile ilgilenmediklerini beyan etmişlerdir.

Resim, heykel, seramik, grafik, tekstil ve hiçbirisi seçeneklerinin verildiği ankette ilginç olan diğer bir sonuç ise, katılımcılara birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiş iken, katılımcılardan kayda değer bir kısım bir sanat dalının yanında, hiçbirisi seçeneğini de işaretlemişlerdir.

Tablo 6. Katılımcıların İlgilendikleri Sanat Türlerinin İllere Göre Dağılımları

İl	Resim	Heykel	Seramik	Grafik	Tekstil	Hiçbirisi	TOPLAM
İstanbul	32	11	10	11	8	33	105
Antalya	64	12	12	12	11	20	131
Kütahya	121	20	34	41	19	53	288
Erzurum	53	5	2	5	5	34	104
Burdur	95	12	5	16	7	81	216
Denizli	11	1		2		58	72
TOPLAM	376	61	63	87	50	279	916

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcılardan 376'sı Resim, 61'i Heykel, 63'ü Seramik, 87'si Grafik ve 50'si tekstil sanatı ile ilgilendiklerini bildirmişlerdir. 279 katılımcı ise hiçbir sanat dalı ile ilgilenmediklerini bildirmişlerdir. Hiçbir sanat dalı ile ilgilenmediklerini bildiren katılımcıların 33'ü İstanbul, 20'si Antalya, 53'ü Kütahya, 34'ü Erzurum, 81'i Burdur ve 58'i Denizli ilindedir.

Aşağıdaki tabloda katılımcıların sanat galerileri ile ilgilenme oranlarının illere göre dağılımı verilmiştir. Yine burada da nadiren ve hiç katılmadım cevabını veren katılımcılar çoğunluktadır.

Tablo 7. Katılımcıların İllere Göre Sanat Galerileri ile İlgilenme Oranları

İl	Nadiren	Sık sık	Düzenli Olarak	Hiç Katılmadım	TOPLAM
İstanbul	34	18	18	32	102
Antalya	43	11	5	33	92
Kütahya	82	40	28	115	265
Erzurum	30	6		57	93
Burdur	49	20	3	121	193
Denizli	41	2		31	74
TOPLAM	279	97	54	389	819

Tablo 7 incelendiğinde, ilgili soruya yanıt veren 819 katılımcıdan 279'u Nadiren, 97'si sık sık, 54'ü Düzenli olarak sanat galerileri ile ilgilendiği yanıtını vermiştir. Katılımcılardan 389'u hiç bir sanat galerisine katılmadıklarını beyan etmişlerdir.

Aşağıdaki tabloda, araştırmaya katılan katılımcılara, Sanatçı-Alıcı buluşması hakkında fikirlerini belirtmeleri istenmek üzere sorulan 20 adet sorunun yanıt verilme sıklığı verilmiştir. Araştırmanın kapsamının geniş olması ve katılımcı sayısının fazlalığı nedeni ile araştırmanın bu bölümündeki sorulara verilen yanıtlar illere göre değil de, bir bütün olarak ele alınmıştır.

Bu açıdan bakıldığında, araştırma sonuçlarını genelleme yaparak, ülkemizdeki sanat alıcılarının görüşleri olarak değerlendirebiliriz. Araştırmanın bu bölümünde sanat sunucuları da aynı zamanda birer sanat alıcısı olduklarından bir bütün olarak ele alınmıştır.

Tablo 8. Araştırma Grubu Sorularına Verilen Yanıtların Kişi Sayısına Göre Dağılımı

SORULAR		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Sanat Galerileri ile düzenli olarak ilgileniyorum	40	248	160	226	143
2	Sanat eserlerinin fiziki ortamlarda (galeri v.b.) sunulması daha etkileyicidir.	315	317	106	56	31
3	İnternet ortamındaki sanal galeriler daha etkileyicidir.	23	131	243	287	140
4	Ülkemizde kalıcı sanat galerilerinin sayısı yetersiz.	392	273	113	27	13
5	Sanat ve toplumun etkileşimi yetersiz.	375	324	74	19	16
6	Belirli yerlerdeki sanat galerileri yeterince ilgi görmüyor.	272	350	145	33	9
7	Belirli yerlerdeki sanat galerileri daha seçkin kesime hitap ediyor.	325	307	125	47	13
8	Sanat galerilerinde sunulan eserler oldukça pahalı.	277	246	196	70	27
9	İnternet ortamındaki sanal galerileri takip etmek daha kolaydır.	206	332	179	74	29
10	İnternet ortamındaki sanal galeriler görsellikten daha yoksundur.	194	267	226	94	21
11	İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatsal doyumda yeterli hazzı vermez.	243	295	185	76	19
12	İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatçıya daha çok imkân sağlıyor.	107	226	301	135	50
13	İnternet ortamındaki sanal galeriler sanat galerilerindeki kültürü yok ediyor.	157	228	272	141	30
14	İnternet üzerindeki sanal galeriler sanat eserlerine ulaşmanı kolaylaştırıyor.	182	400	139	57	25
15	İnternet ortamındaki sanat galerilerinin sanata katkısı büyüktür.	57	267	320	124	35
16	Belirli yerlerdeki sanat galerilerinin sanata katkısı büyüktür.	166	365	183	80	9
17	İnternet ortamındaki sanal galeriler yeni bir kültürün oluşmasına öncülük etmiştir.	56	292	293	127	30
18	İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatın daha ticarileşmiş halidir.	174	319	216	77	13
19	İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatın halkla bütünleşmiş halidir.	49	161	262	241	85
20	İnternet ortamındaki sanal galeriler ile ilgili olumlu düşüncelere sahibim.	55	235	304	145	58

Tablo 8 incelendiğinde, 1. soruya verilen yanıtlar, sanat galerileri ile ilgilenen katılımcı dağılımına paralellik göstermekte olup, katılımcıların büyük çoğunluğu sanat galerileri ile pek ilgilenmediklerini ortaya koymuşlardır. 2.soruya katılımcılardan 315'i "tamamen katılıyorum", 317'si "katılıyorum", 106'sı "kararsızım", 56'sı "katılmıyorum" ve 31'i "hiç katılmıyorum" cevabını vermiştir. Verilen cevapların dağılımı incelendiğinde katılımcıların çoğunluğu sanat eserlerinin fiziki ortamda sunulmasının daha etkileyici olduğu düşüncesindedirler. 3. soruya katılımcılardan 23'ü "tamamen katılıyorum", 131'i "katılıyorum", 243'ü "kararsızım", 287'si "katılmıyorum" ve 140'ı "hiç"

katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerileri daha az etkileyici bulmakta olup, 2. soruya paralel yanıt vermişlerdir. 4. soruya katılımcılardan 392’si “tamamen katılıyorum”, 273’ü “katılıyorum”, 113’ü “kararsızım”, 27’si “katılmıyorum” ve 13’ü “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevapların dağılımı incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu ülkemizdeki kalıcı sanat galerilerini yetersiz bulmaktadır. 5. soruya katılımcılardan 375’i “tamamen katılıyorum”, 324’ü “katılıyorum”, 74’ü “kararsızım”, 19’u “katılmıyorum” ve 16’sı “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Bu cevaplar ışığında katılımcıların büyük bir çoğunluğunun sanat ve toplum etkileşimini yetersiz gördüğünü belirtebiliriz. 6. soruya katılımcılardan 272’si “tamamen katılıyorum”, 350’si “katılıyorum”, 145’i “kararsızım”, 33’ü “katılmıyorum” ve 9’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buradan katılımcıların genel fikrinin belirli yerlerdeki sanat galerilerinin yeterince ilgi görmediği yönünde olduğunu belirtebiliriz. 7. soruya katılımcılardan 325’i “tamamen katılıyorum”, 307’si “katılıyorum”, 125’i “kararsızım”, 47’si “katılmıyorum” ve 13’ü “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu belirli yerlerdeki sanat galerilerinin daha seçkin kesime hitap ettiği görüşündedirler. 8. soruya katılımcılardan 277’si “tamamen katılıyorum”, 246’sı “katılıyorum”, 196’sı “kararsızım”, 70’i “katılmıyorum” ve 27’si “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu sanat eserlerinde sunulan eserleri oldukça pahalı görmekte olup, 17. soruya paralel bir yanıt vermişlerdir. 9. soruya katılımcılardan 206’sı “tamamen katılıyorum”, 332’si “katılıyorum”, 179’u “kararsızım”, 74’ü “katılmıyorum” ve 29’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerileri takip etmenin daha kolay olduğunu belirtmişlerdir. 10. soruya katılımcılardan 194’ü “tamamen katılıyorum”, 267’si “katılıyorum”, 226’sı “kararsızım”, 94’ü “katılmıyorum” ve 21’i “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerileri görsellikten daha yoksun olarak görmektedirler. 11. soruya katılımcılardan 243’ü “tamamen katılıyorum”, 295’i “katılıyorum”, 185’i “kararsızım”, 76’sı “katılmıyorum” ve 19’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerilerden yeterli doyum alamadıklarını beyan etmişlerdir. 12. soruya katılımcılardan 107’si “tamamen katılıyorum”, 226’sı “katılıyorum”, 301’i “kararsızım”, 135’i “katılmıyorum” ve 50’si “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerilerin sanatçıya daha çok imkân sağladığı konusunda kararsızlardır. 13. soruya katılımcılardan 157’si “tamamen katılıyorum”, 228’i “katılıyorum”, 272’si “kararsızım”, 141’i “katılmıyorum” ve 30’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerilerin sanat galerilerindeki kültürü yok ettiği düşüncesindedir. 14. soruya katılımcılardan 182’si “tamamen katılıyorum”, 400’ü “katılıyorum”, 139’u “kararsızım”, 57’si “katılmıyorum” ve 25’i “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet üzerindeki sanal galerilerinin sanat eserlerine ulaşmayı kolaylaştırdığı düşüncesindedirler. 15. soruya katılımcılardan 57’si “tamamen katılıyorum”, 267’si “katılıyorum”, 320’si “kararsızım”, 124’ü “katılmıyorum” ve 35’i “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamında yayınlanan sanal sergilerin sanata katkısı konusunda net fikir sahibi değillerdir. 16. soruya katılımcılardan 166’sı “tamamen katılıyorum”, 365’i “katılıyorum”, 183’ü “kararsızım”, 80’i “katılmıyorum” ve 9’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu belirli yerlerdeki sanat galerilerinin sanata katkılarının büyük olduğunu belirtmişlerdir. Sanal galerilerin katkıları konusunda fikir belirtmemeleri ile bu sonuç ilginçtir. 17. soruya katılımcılardan 56’sı “tamamen katılıyorum”, 292’si “katılıyorum”, 293’ü “kararsızım”, 127’si “katılmıyorum” ve 30’u “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerilerin belirli bir kültürün oluşmasında öncülük etmediğini düşünmektedirler. 18. soruya katılımcılardan 174’ü “tamamen katılıyorum”, 319’u “katılıyorum”, 216’sı “kararsızım”, 77’si “katılmıyorum” ve 13’ü “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerileri sanatın ticarileşmiş hali olarak görmektedir. 19. soruya katılımcılardan 49’u “tamamen katılıyorum”, 161’i “katılıyorum”, 262’si “kararsızım”, 241’i “katılmıyorum” ve 85’i “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galerileri sanatın halkla bütünleşmiş hali olarak görmemektedirler. 20. soruya katılımcılardan 55’i “tamamen katılıyorum”, 235’i “katılıyorum”, 304’ü “kararsızım”, 145’i “katılmıyorum” ve 58’i “hiç katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buna göre

katılımcıların büyük çoğunluğu internet ortamındaki sanal galeriler ile ilgili net bir fikre sahip değillerdir.

Sanat galerilerinin sanata olan katkıları ve bu galerilerin görselliğinin değerlendirildiği sorularla ilgili tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Sanat Galerisi İle İlgili Yorumların Dağılımı

SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Sanat eserlerinin fiziki ortamlarda (galeri v.b.) sunulması daha etkileyicidir.	315	317	106	56	31
İnternet ortamındaki sanal galeriler daha etkileyicidir.	23	131	243	287	140

Sanatın iki farklı alandaki sunumu ile ilgili verilen bu sorularda, katılımcıların birinci soruya katılma oranları yüksek iken, ikinci soruya katılmadıkları görülmektedir. Buradan, sanat eserlerinin fiziki ortamlarda sunulmasının sanatseverler tarafından daha çok tercih edildiği sonucunu çıkarabiliriz.

Öte yandan internet ortamındaki sanal galeriler ile ilgili soruya verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların büyük bir çoğunluğu bu fikre katılmamaktadır. Dolayısı ile internet ortamındaki sanal galeriler görsel olarak sanatseverlerin daha az beğenisini kazanmaktadır.

Ülkemizde sanat galerileri ve sanata olan ilginin ölçülmesi için hazırlanan sorulara verilen yanıt oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10. Sanal Galeriler İle İlgili Yorumların Dağılımı

SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Ülkemizde kalıcı sanat galerilerinin sayısı yetersiz.	392	273	113	27	13
Sanat ve toplumun etkileşimi yetersiz.	375	324	74	19	16
Belirli yerlerdeki sanat galerileri yeterince ilgi görmüyor.	272	350	145	33	9

Tabloda verilen her üç öncüle de katılımcıların büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevaplarını vererek, ülkemizde sanat galerilerinin sayısının yetersiz olduğunu, sanat ve toplumun yeterince ilişki içerisinde olmadığını ve belirli yerlerde bulunan az sayıdaki sanat galerilerinin de yeterince ilgi görmediğini belirtmişlerdir.

Sanal galerilerin sanata katkıları ve görsel açıdan etkinliklerini ölçmek amaçlı düzenlenen sorulara verilen yanıt oranları aşağıdaki tablo gibidir.

Tablo 11. Sanal Galerilerin Yararları İle İlgili Yorumların Dağılımı

SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
İnternet ortamındaki sanal galerileri takip etmek daha kolaydır.	206	332	179	74	29
İnternet ortamındaki sanal galeriler görsellikten daha yoksundur.	194	267	226	94	21
İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatsal doyumda yeterli hazzı vermez.	243	295	185	76	19
İnternet ortamındaki sanal galeriler sanatın daha ticarileşmiş halidir.	174	319	216	77	13

Yine bu tabloda da verilen cevapların oranları incelendiğinde, sanat alıcıları ve sanat sunucuları internetin sanatın takibinde olumlu katkısı olduğunu fakat bu galerilerin görsellikten yoksun ve yeterince sanatsal doyum vermeyen nitelikte olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların yine büyük bir bölümü internet üzerinden sergilenen galerileri sanatın ticarileşmiş hali olarak görmektedirler.

6. SONUÇ

Yapılan bu araştırmada, günümüzde giderek kullanımı artan ve her geçen gün onlarca tasarlanan sanal galerilerin ve gelişen teknolojinin sanatçı-alıcı buluşmasını ne ölçüde etkilediği araştırılmıştır. Araştırma kapsamında geniş kapsamlı bir anket uygulaması ve literatür taraması ile konunun kapsamlı bir şekilde aydınlatılması hedeflenmiştir.

Yapılan bu çalışmada, araştırmaya katılan katılımcıların büyük bir çoğunluğu aynı yönde fikir beyan ederek, en genel anlamı ile yorumlanacak olunursa şu ifadeleri ön plana çıkarmışlardır;

1. Sanat galerilerinin sanata katkısı daha fazladır.
2. Sanal galerilerin sanata olumlu etkileri vardır ve
3. Sanal galeriler görsellikten yoksun olup, sanat üzerinde bazı olumsuz etkilere sahiptirler.

Araştırmada temel olarak elde edilen sonuçlar, sanat galerileri ve sanatın günümüzde yeterli ilgiyi görmediği, sanal galerilerin sanatsal ulaşımda kolaylıklar getirdiği ve sanal galerilerin sanat galerilerine nazaran görsellikten yoksun olduğudur.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte gelen teknolojik devrim ve sosyal yapının değişmesi bir çığ gibi ilerleyen iletişim teknolojileri artık halkın büyük çoğunluğunun sanatla bütünleşmesine, sanatsal açıdan bilgilenebilmesine olanak vermiştir. Ne var ki bugün hala gelinecek nokta yetersiz olup, günümüzde hala halk ile sanatın yeterince bütünleşemediği verilen anket sorularının yanıtlarından da görülmektedir.

Araştırmanın genel olarak üniversiteli öğrenciler tarafından konu alınması ise, eğitim ve gelir seviyesi düşük kesimlerde bu bütünleşmenin çok daha sınırlı ve yetersiz olduğu fikrini ortaya çıkarmaktadır.

Bu açıdan yaklaşıldığında; gerek sanal galeriler, gerekse görsel medya, sanatın fiziksel ortamlarda ulaşımına olanak bulunmayan halkın iç kesimlerine, sanatı ve sanatçıyı, sanat eserindeki olguyu halka ulaştırmada kilit rol üstlenmektedir. Araştırma sorularına verilen yanıtlar da bu bulguyu desteklemektedir.

Öte yandan yine araştırmada yapılan anket sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde, sanal galerilerin sanat galerilerine oranla görsellikten daha yoksun olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Görsel iletişim ve grafik tasarımı alanları dışında güzel sanatlar, resim, heykel, seramik, cam gibi alt dalları ile tamamen üç boyutluluk ve görsellik üzerine kuruludur. Sanatçıların el emeği göz nuru işledikleri tuvalerin, dört yanını tasarlamak için yaptıkları heykel ve seramiklerin iki boyuta indirgenerek 1200x800

çözünürlükteki bir monitör içerisine sıkıştırılması tabii ki sanatın değerini görsel açıdan yansıtmayacaktır. Ne var ki halka ulaşmak ve daha geniş kitlelere hitap etmek için bazı fedakârlıklarda bulunmak gerekecektir.

Her ne kadar bazı sanatçılar bir sanatçı duyarlılığı ile bu diyeti vermek istemeyip eserlerinin internet üzerinden yayımlanmasına karşı olsa da, er geç ya kendileri bu diyeti ödeyerek daha geniş kesime hitap etme gereği duyacak, ya da bir sergisinde çekilen bir fotoğraf belki de mail yolu ile ya da diğer yollarla sanatçının haberi olmadan bu serüvene çıkacaktır.

Araştırmada öne çıkan bir diğer unsur ise illerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumlarının anket soruları üzerindeki etkileridir. İleriki dönemde yapılacak araştırmalarda bu konu üzerinde durulabilir, teknolojik gelişmelerin bulunulan sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel değerlere göre sanat üzerindeki etkileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

ARTUT, K. (2001), *Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

ÇOKOKUMUŞ, B. (2012), Dijital Ortamda Kültür ve Sanat, *International Journal of the New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1 (3), 51-66.

ERSOY, A. (2002), *Sanat Kavramlarına Giriş*, İstanbul: Yorum Yayın.

GOMBRICH, E. H. (1999), *Sanatın Öyküsü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

KARASAR, Ş. (2004), Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri – İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim-, *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3 (4), 117-125.

KUTUP, N. (2010), İnternet ve Sanat, Yeni Medya ve Net-Art, Akademik Bilişim'10-XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 10-12 Şubat 2010, Muğla Üniversitesi.

LESHİN, C. B., POLLOCK, J. ve REIGELUTH, C. M. (1992), *Instructional Design Strategies and Tactics*, Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

MERCİN, L. (2009), Sanat Nedir, A. O. ALAKUŞ ve L. MERCİN içinde, *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi.

SÖZEN, M. ve TANYELİ, U. (1992), *Sanat Kavramı ve Terimler Sözlüğü*, İstanbul.

ŞİŞMAN, A. (2011), *Sanata ve Sanat Kavramlarına Giriş (1. Baskı)*, İstanbul: Literatür Yayınları.

TANSUĞ, S. (1999), *Çağdaş Türk Sanatı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

TEPECİK, A. (2002), *Tarih-Taarım-Teknoloji*, Ankara: Detay & Sistem Ofset.

TEPECİK, A. (2002), Sanat Eğitiminde Üç Alan Kavramı, Sanat Eğitimi Sempozyumu 1, Gazi Üniversitesi, Ankara.

TURANİ, A. (2010), *Dünya Sanat Tarihi (14. Baskı)*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

TÜRKMENOĞLU, H. (2014), Teknoloji ile Sanat İlişkisi ve Bir Dijital Sanat Örneği Olarak Instagram, *Ulakbilge*, 2 (4), 87-100.